

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора філософії в галузі права,
доцента Деревянко Наталії Зеновіївни на дисертацію**

**Полюшка Андрія Михайловича на тему «Адвокатура як інститут
реалізації права на правову допомогу: порівняльний адміністративно-
правовий аналіз законодавства Чеської Республіки та України»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

Актуальність теми дисертаційного дослідження, обраної А.М. Полюшком, обумовлюється сучасними тенденціями розвитку національної правової системи, реформуванням інститутів правосуддя, а також необхідністю подальшого вдосконалення механізмів забезпечення конституційного права особи на правову допомогу.

У демократичній правовій державі адвокатура виконує не лише професійну функцію представництва та захисту, а й виступає важливим інституційним механізмом забезпечення доступу до правосуддя, реалізації принципу верховенства права та гарантування належного захисту прав, свобод і законних інтересів особи. Саме тому питання ефективного адміністративно-правового регулювання організації та діяльності адвокатури зберігають високу наукову та практичну значущість.

Особливої актуальності це дослідження набуває в контексті євроінтеграційного курсу України. Адаптація національного законодавства до європейських стандартів передбачає не лише формальне оновлення нормативної бази, але й переосмислення інституційних підходів до функціонування адвокатури як незалежного професійного правозахисного інституту. У цьому контексті звернення до досвіду Чеської Республіки є цілком обґрунтованим, оскільки ця держава демонструє стабільну модель правового регулювання адвокатської діяльності, що відповідає сучасним європейським підходам.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає в тому, що сформульовані у ньому положення можуть бути використані в процесі вдосконалення чинного законодавства України у сфері адвокатської діяльності, діяльності органів адвокатського самоврядування, а також у навчальному процесі під час підготовки майбутніх юристів.

Таким чином, дисертаційне дослідження А.М. Полюшка присвячене актуальній проблематиці, що має суттєве значення для розвитку науки адміністративного права та практики правового регулювання адвокатської діяльності.

Дисертація характеризується належною структурною побудовою, логічністю викладення матеріалу та послідовністю наукової аргументації. Автором чітко визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, використано комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, що дозволило забезпечити належний рівень наукової обґрунтованості отриманих результатів.

Позитивної оцінки заслуговує проведений дисертантом аналіз історичних та методологічних засад дослідження, що створює належне теоретичне підґрунтя для подальшого порівняльного адміністративно-правового аналізу.

Заслуговує на увагу здійснений автором порівняльний аналіз сучасного стану правового регулювання організації адвокатської діяльності в Україні та Чеській Республіці, зокрема у частині доступу до професії, професійної етики, організації адвокатського самоврядування та дисциплінарної відповідальності адвокатів.

Окремо слід відзначити сформульовані дисертантом пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства. Практичний інтерес становить пропозиція щодо запровадження в Україні обов'язкового страхування професійної відповідальності адвокатів, що може посилити гарантії захисту прав клієнтів та сприяти підвищенню професійної відповідальності адвокатської спільноти.

Позитивної оцінки заслуговують також висновки щодо необхідності посилення практичної складової підготовки осіб, які претендують на набуття

статусу адвоката, із використанням окремих елементів чеського підходу до професійного стажування.

Науковий інтерес становлять висновки щодо розвитку цифрових механізмів функціонування адвокатури, удосконалення електронного реєстру адвокатів та підвищення відкритості інформаційних сервісів у цій сфері.

Разом із тим, попри загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, окремі положення роботи викликають наукову дискусію.

По-перше, у роботі переважає нормативно-правовий аналіз законодавства України та Чеської Республіки, тоді як емпіричний компонент дослідження представлений меншою мірою. Зокрема, роботу посилено б використанням результатів офіційної статистики, а також соціологічних досліджень щодо ставлення громадськості до можливих реформ інституту адвокатури, а також до окремих запропонованих змін у сфері правового регулювання адвокатської діяльності.

По-друге, певною мірою дискусійною видається пропозиція щодо імплементації до національного законодавства дисциплінарного стягнення у вигляді штрафу щодо адвокатів. Попри очевидні аргументи на користь диференціації дисциплінарної відповідальності, така ініціатива потребує додаткового обґрунтування в частині гарантування незалежності адвокатської професії.

По-третє, під час дослідження особливостей притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності у Чеській Республіці та в Україні (підрозділ 2.4 дисертації) доцільним було б навести конкретні приклади з практики дисциплінарних органів адвокатського самоврядування обох держав.

По-четверте, певною мірою недостатнім видається опрацювання зарубіжної наукової літератури в межах історіографічного аналізу, оскільки порівняльний характер дисертаційного дослідження об'єктивно потребував більш широкого залучення праць чеських науковців та представників юридичної практики.

Водночас наведені зауваження не зменшують загальної наукової цінності проведеного дослідження, мають переважно дискусійний характер та можуть розглядатися як напрями подальшої наукової дискусії.

Вищезазначене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація на тему «Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльний адміністративно-правовий аналіз законодавства Чеської Республіки та України» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право – є завершеною науковою працею, яка відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Офіційний опонент:

доктор філософії в галузі права, доцент,
декан юридичного факультету

Н.З. Дерев'янку

Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

